

The Holy See

IL RAPIDO SVILUPPO

A gyors fejlődés

II. János Pál Pápa

apostoli levele a társadalmi kommunikáció felelőseinek
2005. január 24.

TARTALOM

- I. *Az *Inter mirifica* határozat követésének gyümölcsei*
 - II. *Evangéliumi megkülönböztetés és missziós elkötelezettség*
 - III. *Mentalitásváltás és lelkipásztori megújulás*
 - IV. *A média a nagy szociális kérdések találkozási pontja*
 - V. *A Szentlélek erejével kommunikálni*
-

1. A média technológiáinak gyors fejlődése egyik biztos jele annak, hogy a társadalom fejlődik. Ezekre az állandóan alakuló újdonságokra tekintve még inkább aktuálisnak látszik, amit nagyra becsült elődöm, Isten Szolgája VI. Pál pápa a II. Vatikáni Zsinat *Inter mirifica* kezdetű dekrétumában 1963. december 4-én tett közzé: „A csodálatra méltó technikai találmányok közül, melyeket az emberi szellem Isten segítségével napjainkban a teremtett dolgokból hozott elő, az Anyaszentegyház azok felé fordul fokozott figyelemmel, melyek új utakat nyitva mindenféle információ, eszme és irányítás gyors közlésére, elsősorban az emberi lélekre hatnak.” [1]

I.

*Az *Inter mirifica* határozat követésének gyümölcsei*

2. Nem tűnt még soha annyira időszerűnek, mint most, negyven évvel a dokumentum megjelenését követően elgondolkodni a kihívásokról, amelyek elé a tömegtájékoztatási eszközök állítják az Egyházat, ami – miként azt VI. Pál pápa is megjegyezte –: „bűnösnek érezné magát Urával szemben, ha nem alkalmazná ezeket az eszközöket.” [2] Az Egyház ugyanis nem csupán arra hivatott, hogy használja a médiát az Evangélium terjesztésére, hanem arra is, hogy a korábbinál jobban beépítse a megváltás üzenetét abba az 'új kultúrába', amelyet a kommunikáció hatékony eszközei hoznak létre, és hirdetnek. Az Egyház tudatában van annak, hogy a jelenlegi kommunikáció technikájának és technológiájának használata a misszió szerves része a harmadik évezredben.

Ezen felelősségtől indítva a keresztény közösség jelentős lépéseket tett a kommunikációs eszközöknek a vallási információk továbbadására, az evangelizációra, katekézisre és lelkipásztori munkatársak képzésére történő használatában, mindezt olyan formában, hogy a kommunikációs eszközök fogyasztóiból felelősségteljes felhasználókat neveljen. Az *Inter mirifica* határozat követésének gyümölcsözőket és befogadókat neveljen.

3. A kommunikációs lehetőségekben gazdag világban, mint a miénk, sokféle kihívás előtt áll az újraevangelizáció. Már a *Redemptoris missio* enciklikában hangsúlyoztam, hogy a modern kor elsődleges areopágusza a *kommunikáció világa*, amely „egy globális faluban” képes az emberiséget egységesíteni. A tömegtájékoztatás eszközei olyan jelentőségre tettek szert, hogy sokak számára az egyéni, a családi és a társadalmi magatartásformák legfőbb irányító és ösztönző erejét jelentik. Összetett problémáról van szó, mivel ez a kultúra elsősorban nem a tartalmakból születik, hanem pusztán abból a tényből, hogy új módon, eddig ismeretlen nyelveken és technikákkal kommunikál.

Korunk a globális kommunikáció kora, amikor az emberi lét számos mozzanata a média folyamatain keresztül bontakozik ki, vagy legalábbis szembesül azokkal. Gondolok itt a személy és a lelkiismeret alakítására, a szeretet-kapcsolatok felépítésére és bemutatására, a nevelés és a formálódás fázisaira, a kulturális jelenségek elterjedésére és feldolgozására, a társadalmi, a politikai és a gazdasági élet fejlődésére.

Az emberi lét fejlődésének helyes és átfogó szemlélése érdekében a médiumoknak lehetőségük és kötelességük előmozdítani az igazságot és a szolidaritást úgy, hogy az igazságnak megfelelően mutatják be a helyzeteket, és a problémákat a különböző véleményeknek is hangot adva átfogóan elemzik. Az igazság és az igazságosság legfőbb kritériumai a szabadság és a felelősség érett alkalmazásával hozzák létre azt a hiteles erkölcsi rendet, melynek keretei között a tömegtájékoztatás modern és befolyásos eszközeit használják.

II.

Evangéliumi megkülönböztetés és missziós elkötelezettség

4. A média világának is szüksége van Krisztus megváltására. A Szentírás elmélyült szemlélése kétségtelenül segíthet abban, hogy a tömegtájékoztatási eszközök folyamatait és értékeit a hit szemével lássuk, hiszen a Szentírás maga is egy üzenet továbbadásának „nagy kódexe”. Olyan üzenetről van szó, mely nem múlik el, nem jelentéktelen, hanem alapvető az üdvösség szempontjából.

A megváltás története elmondja és dokumentálja, hogyan nyilatkoztatta ki magát Isten az embernek, és hogyan használja a közlés minden formáját és változatát. Az ember Isten hasonlatosságára és képmására teremtett, hogy befogadja az isteni kinyilatkoztatást, és a szeretet párbeszédét folytassa Vele. A bűn miatt ez a dialógus-képesség mind személyes, mind társadalmi szinten csorbát szenvedett, és az emberek megtapasztalták a meg nem értést és a távolságot. Isten azonban nem hagyta magukra őket, és saját Fiát küldte el hozzájuk (Mk 12,1-11). Ez az önközlés a testté lett Igében mutatja meg a legnagyobb, üdvözítő erejét: az ember így képessé lesz befogadni a Szentlélekben a megváltást, hirdetni testvéreinek és tanúságot tenni róla.

5. Isten és az emberiség közötti kommunikáció tehát a testté lett Igében jutott el a teljességre. A szeretet-cselekedet, amelyen keresztül Isten megmutatkozik, az emberiség válaszként adott hitével egyesülve termékeny párbeszédet ébreszt. Éppen ezért bizonyos értelemben magunkévá téve a tanítványok kérését: „*taníts meg minket imádkozni*” (Lk 11,1), kérhetjük az Urat, hogy vezessen minket annak megértésére, miképpen kommunikálhatunk Istennel és az emberekkel a tömegtájékoztatás csodálatos eszközein keresztül. A végső és döntő kommunikáció előterében a média esélyt ad a Gondviselésnek, hogy az idő, a tér és a nyelv akadályait legyőzve a világon minden embert elérjen, a hitet különböző formákban fogalmazza meg, és minden keresőnek olyan támaszt nyújtson, mely lehetővé teszi, hogy Jézus Krisztusban a maga teljességében megnyilvánuló Isten titkával párbeszédet kezdjen.

A megtestesült Ige példát adott nekünk, hogyan kommunikáljunk az Atyával és az emberekkel akkor, amikor a csend és az összeszedettség perceit éljük, vagy amikor különböző helyeken és különböző nyelveken beszélünk. Maga magyarázza az Írásokat, példabeszédekben fejezi ki magát, az otthonok bensőséges világában szól, beszél a tereken, az utak mentén, a tavak partján, a hegyek csúcsain. A Vele való személyes találkozás nem engedi, hogy közömbösek legyünk, sőt arra indít, hogy kövessük őt: „*Amit sötétben mondok nektek, azt mondjátok el fényes nappal, és amit a fületekbe súgnak, azt hirdessétek a háztetőkről*” (Mt 10,27).

Létezik egy csúcspont, amelyben a kommunikáció teljes közösséggé válik: ez az eucharisztikus találkozás. Jézus felismerése a „kenyértörésben” (vö. Lk 24,30-31) arra ösztönzi a hívőket, hogy országának bátor és örömteli tanúiként hirdessék (Krisztus) halálát és feltámadását (Lk 24,35).

6. A megváltás visszaadta és megújította a hívők kommunikációs képességét. A Krisztussal való találkozás új teremtménnyé formálja, és annak az új népnek a tagjaivá teszi őket, amelyet Jézus meghalva a kereszten vérével szerzett. Bevezeti őket a Szentháromság belső életébe, az Atya, a Fiú és Szentlélek közötti tökéletes és végtelen szeretet kölcsönös és állandó közlésébe.

A kommunikáció átjárja az Egyház alapvető dimenzióit. Az Egyház arra hivatott, hogy a megváltás örömteli üzenetét hirdesse mindenkinek. Ezért felhasználja a tömegtájékoztatás által felkínált lehetőségeket mint Isten által korunkban gondviselészerűen adott utakat, hogy megerősítse a közösséget, és átütőbb erejűvé tegye az igehirdetést.[3] A médiumok meg tudják mutatni Isten népének egyetemes jellegét, előmozdítják az előbb és közvetlenebb kapcsolatot a helyi egyházak között, és táplálják a kölcsönös megismerést és együttműködést.

Adjunk hálát Istennek ezekért a hatékony eszközökért. Ha a hívők a hit találékonyságával és a Szentlélek sugalmazásával használják ezeket, hozzájárulhatnak ahhoz, hogy az Evangélium szélesebb körben elterjedjen, és az egyházi közösségek köteléke megerősödjön.

III.

Mentalitásváltás és lelkipásztori megújulás

7. Az Egyház a tömegtájékoztatási eszközökben értékes segítséget talál az Evangélium és a vallási értékek terjesztésére, az ökumenikus és a vallásközi együttműködés és párbeszéd előmozdítására, valamint azon szilárd alapelvek védelmezésére, amelyek nélkülözhetetlenek egy olyan társadalom kibontakozásához, ahol tiszteletben tartják az emberi személy méltóságát és figyelnek a közjóra. Az Egyház szívesen használja a tömegtájékoztatás eszközeit arra, hogy híreket adjon önmagáról, elősegítse az evangelizációt, a katekézist és a vallásos nevelést. Az Egyház a média eszközeinek használatát úgy tekinti, mint választ az Úr parancsára: „*Menjetek el az egész világra, és hirdessétek az evangéliumot minden teremtménynek*” (Mk 16,15).

A misszió biztosan nem könnyű korunkban, amikor elterjedőben van az a meggyőződés, hogy a bizonyosságok világa visszafordíthatatlanul elmúlt; sokak szerint az embernek meg kell tanulnia az értelem teljes hiányának horizontján, az átmeneti és a múltékony dolgok jegyében élni.[4] A kommunikációs eszközöket ebben az összefüggésben lehet úgy használni, hogy „nyíltan hirdessük az Evangéliumot vagy az emberi szívek csendjéhez igazítva”. [5] Ez komoly kihívást jelent a hívőknek, mindenekelőtt a szülőknek, a családoknak, és mindazoknak, akik a gyermekek és az ifjúság neveléséért felelősek. Lelkipásztori körültekintéssel és bölcsességgel kell bátorítani az egyházi közösségben mindazokat, akiknek érzékük van a médiamunkához, hogy olyan szakemberekké váljanak, akik képesek párbeszédet folytatni a média széles tömegeivel.

8. A média értékelése nemcsak a terület munkatársaira tartozik, hanem az egész egyházi közösségre. Ha a tömegtájékoztatás – miként ezt már hangsúlyoztuk – érinti a hitélet különböző területeit, akkor a keresztényeknek számba kell venniük azt a médiakultúrát, amelyben élnek: a liturgiától kezdve, amely Isten és ember kommunikációjának alapvető és legfőbb kifejezője egészen a katekéziséig, ami nem tekinthet el attól a tényről, hogy olyanokhoz kell fordulnia, akiket korunk kultúrája és nyelvi világa befolyásol.

A tömegkommunikáció aktuális jelensége ugyanis egyfajta pasztorális és kulturális megújulásra ösztönzi az Egyházat, hogy meg tudjon felelni a jelenkor változásainak. Ennek az igénynek mindenekelőtt a papoknak kell eleget tenniük:

fontos ugyanis a hatékony megjelenítésről gondoskodni, mely elősegíti az Evangélium meghallását és befogadását.^[6] Különleges felelőssége van e tekintetben az Istennek szentelt személyeknek, akik éppen a hivatásukból adódó karizma révén nyitottak arra, hogy aktívak legyenek a tömegtájékoztatás területén. Miután lelki és szakmai képzést kaptak, „ajánlják fel szívesen szolgálataikat a pasztorális szükségleteknek megfelelően (...) egyrészt, hogy a kommunikációs eszközök bűnös használatából adódó károkat elhárítsák, másrészt, hogy mozdítsák elő a híradások magas színvonalát olyan hírekkel, amelyek tiszteletben tartják az erkölcsi törvényt, ill. gazdagok emberi és keresztény értékekben.”^[7]

9. A média fontosságával kapcsolatban már 15 évvel ezelőtt is figyelmeztettem, hogy helytelennek ítélem meg, ha csak egyes személyek vagy kisebb csoportok kezdeményezései jelennek meg. Azt javasoltam, hogy a médiát illesszük be a pasztorális tervek készítésébe.^[8] Mindenekelőtt az új technológiák biztosítanak új lehetőségeket arra, hogy a kommunikáció a lelkipásztori munkát és a keresztény közösség sokszínű feladatainak alakítását szolgálja. Gondoljunk például arra, hogy az internet nem csupán többletinformációs forrásként szolgál, hanem hozzászoktatja az embereket az interaktív kapcsolattartáshoz.^[9] Sok keresztény már kreatív módon használja ezt az új eszközt, felfedezve hatékonyságát az evangélium hirdetésében, a nevelésben, a belső kommunikációban, az adminisztrációban és a kormányzás területén. De az internet mellett más kommunikációs eszközök is használatosak, és igazolást nyer, hogy értékesek a hagyományos eszközök is. A katolikus napilapok és újságok, a különböző természetű kiadványok, a rádiók és televíziók nagyon hasznosak az egyházi hírközlés teljes eszköztárában.

Miközben a (hírközlés) tartalmi természetesen a különböző csoportok igényeihez igazodnak, céljuk szükségszerűen az, hogy az embereket az információk etikai és morális dimenzióinak tudatára ébresszék.^[10] Ugyanígy fontos biztosítani a pasztorális felügyeletet és képzést a tömegtájékoztatás szakemberei számára. Sok esetben mindennapi munkájukból adódóan éppen ezek a férfiak és nők erős presszióval és erkölcsi dilemmákkal találják magukat szemben; sokan közülük „őszintén vágnak arra, hogy megértsék és gyakorlatra váltsák mindazt, ami etikai és morális téren igaz”, továbbá elvárják az Egyháztól az iránymutatást és a segítséget.^[11]

IV.

A média a nagy szociális kérdések találkozási pontja

10. Az Egyház, amely az Úrtól rábízott üdvösség hirdetésénél fogva az emberiség tanítója is, tudatában van a szükségességnek, hogy hozzá kell járulnia az emberi távlatok jobb megértéséhez és azon felelős magatartásformák kialakulásához, amelyek a tömegtájékoztatás jelenlegi fejlődésével függenek össze. Éppen azért, mert ezek az eszközök befolyásolják az egyén lelkiismeretét, alakítják mentalitását és meghatározzák látásmódját, határozottan és világosan meg kell erősítenünk, hogy a tömegtájékoztatási eszközök olyan értéket képviselnek, amelyet védeni és fejleszteni kell. Fontos, hogy a tömegtájékoztatási eszközök a köteleességek és jogok szervesen felépített rendjébe illeszkedjenek mind a nevelés és az erkölcsi felelősség, mind a törvényekkel és az intézményekkel való kapcsolat tekintetében.

A közjó érdekében együtt és külön-külön is mindannyiunk felelőssége a média fejlődése.^[12] Mivel a médiának szoros kapcsolata van a gazdasággal, a politikával és a kultúrával, elengedhetetlen, hogy olyan rendszer szülessen, amely

képes felügyelni az emberi személy központi helyét és méltóságát, a családnak mint a társadalom alapsejtjének elsődlegességét valamint az egyes emberek közötti korrekt kapcsolatot.

11. Meg kell hozni néhány döntést, melyek három csoportba foglalhatók: *nevelés, részvétel és párbeszéd*.

Elsősorban *széleskörű nevelőmunkát* kell kifejtenuk, hogy az emberek ismerjék, tudatosan és jól használják a médiumokat. Az általuk bevezetett új nyelvezet megváltoztatja a tanulás folyamatát és az emberi kapcsolatok minőségét, ezért megfelelő képzés hiányában fennáll a veszély, hogy az emberek szolgálata helyett eszközként használják, és súlyosan befolyásolják őket. Ez különösképpen is igaz a fiatalokra, akik természetes vonzódást éreznek a technológiai újítások iránt, és ezért még inkább rászorúlnak arra, hogy megtanítsák őket a média felelős és kritikus használatára.

Másrészt szeretném felhívni a figyelmet a médiához való viszonyulásra és arra a közös felelősségre, amellyel a médiumok irányításában kell *részt vennünk*. Ha a tömegtájékoztatási eszközöket az egész emberiségnek adott jónak tekintjük, akkor megfelelő jogi intézkedésekkel meg kell találni azokat a folyamatosan megújuló formákat is, amelyek garantálják a sokszínűséget, és amelyek révén működtetésükben még inkább részt vehetünk. Tovább kell építenuk a közös felelősség kultúráját.

Végül nem feledkezhetünk meg azokról a média által nyújtott nagy lehetőségekről, melyek a kölcsönös megismerés, a szolidaritás és a béke eszközeként elősegítik a párbeszédet. A médiumok jelentős és pozitív erőforrást hordoznak, ha a népek közötti megértés szolgálatába állítjuk őket. Viszont romboló „fegyverré” válhatnak, ha a jogtalanságok és a konfliktusok fenntartására használjuk. Tiszteletreméltó elődöm, Boldog XXIII. János pápa a *Pacem in terris* kezdetű enciklikában prófétaként figyelmeztette az emberiséget ezekre a lehetséges kockázatokra.^[13]

12. Nagy érdeklődés övezi a kérdéseket, hogy milyen az Egyházon belüli közvélemény ill. milyen az Egyház szerepe a közvélemény alakításában. Amikor nagyra becsült elődöm, XII. Pius pápa a katolikus lapok kiadóival találkozott, arról beszélt, hogy hiányozna valami az Egyház életéből, ha nem alkotna nyíltan véleményt (a világ dolgairól). Ugyanez a gondolat hangsúlyt kapott más összefüggésben is,^[14] továbbá az Egyházi Törvénykönyv is elismeri, hogy az Egyháznak meghatározott feltételek mellett joga van saját véleményét kifejtteni.^[15] Való igaz, hogy a hitigazságokat nem lehet önkényesen értelmezni, és mások jogainak tiszteletben tartása belső határokat von saját véleményünk kifejtése köré. Nem kevésbé igaz azonban, hogy a katolikusok igazsággal és okossággal átszótt párbeszédben más területeken is kinyilváníthatják véleményüket. Az egyház belső kommunikációja és a világgal folytatott párbeszéd átláthatóságot követel, és újfajta kérdésselvetést a média világával kapcsolatban. Ennek a kommunikációnak építő dialógusra kell törekednie, hogy előmozdítsa a keresztény közösségben a vélemény-nyilvánítás azon formáját, amely igaz információkon alapul, és képes a különbségtételre. Az Egyháznak más intézményekhez és csoportokhoz hasonlóan joga és kötelessége megismertetni tevékenységét a nyilvánossággal, de ezzel együtt, amikor szükséges, egyfajta tartózkodást is tanúsítania kell, anélkül, hogy az egyházi tényekről szóló pontos és kielégítő közlések csorbát szenvednének. Ez egyike azon területeknek, ahol a világiak és a lelkipásztorok együttműködése kiemelkedően fontos, ahogyan azt a zsinat is aláhúzza: „a világi hívek és a lelkipásztorok e családi kapcsolatából igen sok jót lehet várni az Egyház számára: erősödik a világiakban saját felelősségük tudata, fokozódik cselekvőkészségük, és könnyebben is ajánlják föl közreműködésüket a lelkipásztoroknak. Ők viszont a világi hívek lelki és evilági tapasztalatai segítségével pontosabban és alkalmasabban tudnak ítéletet mondani, s így a tagjaiból megerősödött Egyház eredményesebben tudja

teljesíteni küldetését a világ életéért.”[16]

V.

A Szentlélek erejével kommunikálni

13. A hívőknek és a jóakarató embereknek nagy kihívást jelent napjainkban, hogy valóságghű és szabad kommunikációt tartsanak fenn, mely hozzájárul ahhoz, hogy a világ mindenre kiterjedő fejlődése megerősödjön. Mindenkitől azt kell kérnünk, hogy figyelmes megkülönböztető készséget és állandó éberséget alakítson ki, egészséges kritikai érzéket kifejelesztve a kommunikációs eszközök meggyőző erejével szemben.

A Krisztusban hívők ezen a területen is tudják, hogy számíthatnak a Szentlélek segítségére. Ez a segítség annál is szükségesebb, ha meggondoljuk, hogy az ideológiák, a hatalom utáni vágy, a rivalizálás, a személyek és a csoportok közötti konfliktusok, az emberi gyengeség és a társadalmi rossz mennyire megnehezítheti a kommunikációt. A modern technológiák meggyőzően növelik a kommunikáció gyorsaságát, mennyiségét és fontosságát, de nem azonos mértékben kedveznek a lélek és lélek, a szív és szív közötti törekeny párbeszédnek, melynek a szolidaritás és a szeretet szolgálatában minden kommunikációt jellemeznie kell.

Az üdvtörténetben Krisztus mint az Atya „kommunikátora” mutatkozott be: *„Ebben a végső korszakban [Isten] a Fia által beszélt hozzánk”* (Zsid 1,2). Ő, a testté lett örök Ige, aki megnyilvánulásaiban mindig tiszteletet mutat hallgatói iránt, arra tanít, hogy embertársaink helyzetét és szükségleteit megértéssel fogadjuk, arra szólít, hogy részvétellel legyünk szenvedésük iránt, hogy korlátozások vagy megalkuvások, csalás vagy manipuláció nélkül döntő határozottsággal azt mondjuk, amit hallaniuk kell. Jézus arra tanít, hogy a kommunikáció erkölcsi cselekedet: *„A jó ember jó kincséből jót hoz elő, a rossz ember rossz kincséből rosszat hoz elő. Mondom nektek: az emberek az ítélet napján minden fölösleges szóról számot adnak, amit kiejtenek a szájukon. Szavaid alapján igazulsz meg, és szavaid alapján vonsz magadra ítéletet”* (Mt 12, 35-37).

14. Pál apostol világos üzenetet intéz a társadalmi kommunikáció minden résztvevőjéhez – politikusokhoz, kommunikátorokhoz, médiafogyasztókhoz: *„Hagyjátok el tehát a hazudozást, beszéljen mindenki őszintén embertársával, hiszen tagjai vagyunk egymásnak. (...) Semmiféle rossz szó ne hagyja el ajkatokat, hanem csak olyan, amely alkalmas az épülésre, hogy amiben kell, javára váljék hallgatóitoknak”* (Ef 4,25; 29).

Mindazokhoz, akik a kommunikációban tevékenykednek, és különösen a hívőkhöz, akik a társadalom e fontos területén dolgoznak, azt a felszólítást intézem, amit már az egyetemes Egyház pásztori szolgálatának kezdetén az egész világnak mondtam: *„Ne féljete!”* Ne féljete az új technológiáktól! *„A technika ámulatba ejtő találmányai”* – *„inter mirifica”* –, melyeket Isten rendelkezésünkre bocsátott, azért vannak, hogy felfedezzük, használjuk, és ismertté tegyük az igazságot, az igazságot saját méltóságunkról az Ő örök országának gyermekeiként és örökösiként.

Ne féljete a világ ellenállásától! Jézus megmondta: *„én legyőztem a világot”* (Jn 16,33).

Gyengeségetektől és hiányos felkészültségetektől se féljete! A isteni Mester azt mondta: *„én veletek vagyok*

mindennap, a világ végéig” (Mt 28,20). Adjátok tovább Krisztus reményének, kegyelmének és szeretetének örömhírét, keltsétek életre ebben a mulandó világban a mennyország örök perspektíváját, azt a távlatot, amelyet egyetlen kommunikációs eszköz sem érhet el közvetlenül: „*Szem nem látta, fül nem hallotta, emberi szív föl nem fogta, amit Isten azoknak készített, akik őt szeretik*” (1Kor 2,9).

Máriának, aki az élet Igéjét ajándékozta nekünk, és halhatatlan szavait megőrizte szívében, ajánlom az Egyház útját a mai világban. A Szent Szűz segítsen minket minden eszközzel, hogy tovább tudjuk adni a Megváltó Krisztusban való élet szépségét és örömet.

Áldásomat adom mindnyájatoknak!

Vatikán, 2005. január 24-én,

Szalézi Szent Ferenc, az újságírók védőszentjének emléknapján

II. János Pál

Jegyzetek

- [1] II.Vatikáni Zsinat Inter mirifica apostoli dekrétum, 1.
- [2] VI. Pál pápa Evangelii Nuntiandi kezdetű apostoli buzdítása (1975. december 8.) AAS 68 (1976) 35.
- [3] II.János Pál pápa Christifideles laici kezdetű apostoli buzdítása (1988.december 30.)
- [4] II.János Pál pápa encik.lev. Fides et ratio (1998. szeptember 14), 91: AAS 91 (1991)
- [5] A Tömegkommunikáció Pápai Tanácsa, Aetatis novae (1992 február 22), 4:AAS 84 (1992), 450.
- [6] II. János Pál pápa, ap.esort. Pastores gregis, 30: L'Osservatore Romano, 2003. október 17, p.6.
- [7] II. János Pál pápa, Vita consecrata (1996 március 25), 99: AAS 88 (1996), 476.
- [8] II. János Pál pápa, Redemptoris missio (1990. december 7), 37: AAS 83 (1991), 282-286.
- [9] A Tömegkommunikáció Pápai Tanácsa, Az Egyház és Internet (2002 február 22), 6, Vatikán, 2002.13-15
- [10] II.Vatikáni Zsinat Inter mirifica apostoli dekrétum, 15-16; A Tömegkommunikáció Pápai Tanácsa Communio et progressio (1971 május 23), 107: AAS 63 (1971), 631-632; A Tömegkommunikáció Pápai Tanácsa, Aetatis novae (1992 február 22), 18: AAS 84 (1992), 460.
- [11] A Tömegkommunikáció Pápai Tanácsa, Aetatis novae (1992 február 22), 19: AAS 84 (1992), 460.
- [12] A Katolikus Egyház Katekizmusa, 2494.
- [13] II. János Pál pápa üzenete a 37. tömegtájékoztatási világnapra (2003 január 23): L'Osservatore Romano, 2003. január 25, 6.o.

[14] II. Vatikáni Zsinat, Lumen Gentium, A Tömegkommunikáció Pápai Tanácsa Communio et progressio (1971 május 23), 114-117, AAS 63 (1971), 634-635.

[15] 212. kán 3.§.: „Tudásuk, szakértelmük és tekintélyük alapján joguk, sőt néha kötelességük, hogy az egyház javát érintő dolgokról véleményt nyilvánítsanak a szent pástorok előtt, és véleményüket a hit, az erkölcs és a pástorok iránti tisztelet megtartásával, valamint a közjónak és a személyek méltóságának figyelembevételével, a többi krisztushívőnek tudomására hozzák.”; vö. A Keleti Egyházak Törvénykönyve 15. kán 3. §.

[16] II. Vatikáni Zsinat, Lumen gentium, 37.

Copyright © Libreria Editrice Vaticana

©Copyright - Libreria Editrice Vaticana